

Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία

Τόμ. 13, Αρ. 1 (2017)

Volume 13
Number 1
2017

ISSN 1791-9312

Open Education

The Journal for Open and Distance Education
and Educational Technology

Αφιέρωμα – Β Μέρος:
*Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση και οι ΤΠΕ
στη σχολική εκπαίδευση*

A periodical electronic publication of the
Scientific Association: Hellenic Network
of Open and Distance Education

Παιδαγωγικό υλικό στην σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Μελέτη Περίπτωσης: το εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό Κέντρο της Βικτώρια στην Αυστραλία

*Ευαγγελία Μανούσου, Βασιλική Κοντογεωργάκου,
Ειρήνη Γεωργιάδη, Άννα Κόκκαλη*

doi: [10.12681/jode.13912](https://doi.org/10.12681/jode.13912)

Βιβλιογραφική αναφορά:

**Παιδαγωγικό υλικό στην σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση.
Μελέτη Περίπτωσης: το εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό Κέντρο της Βικτώρια
στην Αυστραλία**

**Pedagogical material in school distance education.
Case study: The Distance Educational Centre of Victoria in Australia**

Ευαγγελία Μανούσου

Δρ. Εκπαιδευτικός
ΣΕΠ στην Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
manousoug@gmail.com

Βασιλική Κοντογεωργάκου

Καθηγήτρια Φιλολόγος
κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος
του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου
με τίτλο «Σπουδές στην Εκπαίδευση»
v.kontogeorgakou@gmail.com

Ειρήνη Γεωργιάδη

Δρ. Χημικός
ΣΕΠ στην Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Πάτρα, Ελλάδα
georgiadu@yahoo.gr

Άννα Κόκκαλη

Εκπαιδευτικός (ΠΕ 70)
Α/θμιας Εκπ/σης Ζακύνθου
κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος
ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Πατρών
με τίτλο «Σπουδές στην Εκπαίδευση»
anna.kokkali@yahoo.gr

Abstract

This article presents the theoretical framework that is related to the specifications of the multifunctional educational material for distance school education and also the presentation and analysis of the pedagogical material used in Distance Education School of Victoria in Australia. Concretely, a chapter was indicatively studied from the educational material that is used in teaching by the above mentioned school, from the 1st to the 6th level - class of the elementary school. There were also recorded the types of the material and the categories of the activities, they were connected with the learning process and were commented with concrete criteria. The analysis results showed that the interaction of the student with the educational material is accomplished largely by developing activities of graded difficulty. It was also found that the main characteristics of the material are the development of the interdisciplinary approach at all levels, the emphasis on autonomy and self-acting of the student, the cultivation of the written, oral, visual, audiovisual and psychomotor expression and that students have the monitoring of their own progress and

development. Consequently, this educational material is a very good practice and its study is considered as a very good example of teaching material.

Key-words

school distance education, Pedagogical material

Περίληψη

Στο άρθρο αυτό παρουσιάζεται το θεωρητικό πλαίσιο για τις προδιαγραφές Πολυμορφικού Εκπαιδευτικού υλικού για εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση, αλλά και η παρουσίαση και ανάλυση του Παιδαγωγικού υλικού που χρησιμοποιείται στο Κέντρο εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης της Βικτώρια (Distance Education Centre Victoria / DECV), στην Αυστραλία. Συγκεκριμένα μελετήθηκε ενδεικτικά ένα κεφάλαιο από το υλικό που χρησιμοποιείται από το παραπάνω σχολείο για τη διδασκαλία από το 1^ο ως το 6^ο Επίπεδο - Τάξη του Δημοτικού. Καταγράφηκαν το είδος του υλικού και οι κατηγορίες των δραστηριοτήτων, συνδέθηκαν με τη μαθησιακή διαδικασία και σχολιάστηκαν με συγκεκριμένα κριτήρια. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης έδειξαν ότι η αλληλεπίδραση του μαθητή με το παιδαγωγικό υλικό επιτυγχάνεται σε μεγάλο βαθμό με την εκπόνηση εργασιών και δραστηριοτήτων διαβαθμισμένης δυσκολίας. Διαπιστώθηκε, επίσης, ότι τα κυριότερα χαρακτηριστικά του υλικού είναι η αξιοποίηση της διαθεματικής προσέγγισης σε όλα τα επίπεδα, ότι δίνεται έμφαση στην αυτονομία και αυτενέργεια του μαθητή, ότι καλλιεργείται η γραπτή, προφορική, εικαστική, οπτικοακουστική και ψυχοκινητική έκφραση και ότι οι μαθητές έχουν τον έλεγχο της εξέλιξης και της προόδου τους. Το συγκεκριμένο, λοιπόν, παιδαγωγικό υλικό (Π.Υ.) αποτελεί μια εξαιρετικά καλή πρακτική και η μελέτη του ένα πολύ καλό παράδειγμα παιδαγωγικού υλικού.

Λέξεις-κλειδιά

σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση, παιδαγωγικό υλικό

1. Εισαγωγή

Στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση ο σχεδιασμός και η δημιουργία του Παιδαγωγικού Υλικού (Π.Υ.) είναι πρωτεύουσας σημασίας (Holmberg, 1995, Λιοναράκης, 1999, 2001, Μανούσου, 2008; Downes, 2013), καθώς ο ρόλος του είναι ιδιαίτερος αφού αποτελεί τον κύριο άξονα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ο οποίος υποστηρίζει τους εκπαιδευόμενους στην μαθησιακή τους πορεία, μαθαίνοντάς τους πώς να μαθαίνουν, στο χρόνο που εκείνοι μπορούν και επιθυμούν, με το δικό τους ρυθμό, καλύπτοντας τις προσωπικές του ανάγκες (Λιοναράκης, 2001, Ματραλής 1998, 1999, Holmberg, 1995) και κυρίως προκαλώντας το ενδιαφέρον για ενεργό συμμετοχή.

Για όλους αυτούς τους λόγους η δημιουργία του Π.Υ. απαιτεί τη διερεύνηση και τον προσδιορισμό σημαντικών ζητημάτων όπως η ομάδα-στόχος, οι παιδαγωγικοί στόχοι, οι μαθησιακές ανάγκες, οι θεωρίες μάθησης, οι μορφές, τα χαρακτηριστικά της δομής, του ύφους κ.τ.λ. Στην Αυστραλία υπάρχει πολυετής εμπειρία στην εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, με ιδιαίτερα καλές πρακτικές σε σχολεία της πρωτοβάθμιας, όπως το Κέντρο εξ αποστάσεως εκπαίδευσης της Βικτώρια (Κοντογεωργάκου Β., 2010· Κοντογεωργάκου & Γεωργιάδη, 2011). Η μελέτη τέτοιων καλών πρακτικών εκτιμούμε ότι είναι όχι μόνο ενδιαφέρουσα, αλλά και χρήσιμη λόγω της αποτελεσματικότητας και της ιστορίας τους (Distance Education Centre Victoria, 2015). Η ιδέα αυτή οδήγησε στην παρούσα ερευνητική εργασία, που είναι συνέχεια άλλων εργασιών (Κοντογεωργάκου Β., 2010· Κοντογεωργάκου & Γεωργιάδη, 2011). Στο πρώτο μέρος παρουσιάζονται οι βασικές

αρχές σχεδιασμού Π.Υ., ενώ στη συνέχεια παρουσιάζεται και σχολιάζεται το Π.Υ. που αξιοποιείται στο Κέντρο εξ αποστάσεως εκπαίδευσης Victoria της Αυστραλίας, μέσα από το συγκεκριμένο θεωρητικό πλαίσιο. Η παρουσίαση του υλικού γίνεται με βάση τα εκπαιδευτικό επίπεδο, δηλαδή τις αντίστοιχες τάξεις των μαθητών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

2. Βασικές αρχές σχεδιασμού Παιδαγωγικού Υλικού Μάθηση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση και Παιδαγωγικό Υλικό

Για την έναρξη του σχεδιασμού και της ανάπτυξης Π.Υ. για εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι απαραίτητο να απαντηθεί ένα βασικό ερώτημα: «Για ποιο λόγο είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί ειδικό Π.Υ. για ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση;» (Rowntree 1994, Ματραλής 1998). Η απάντηση του ερωτήματος αυτού προκύπτει από το ρόλο του Π.Υ. στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Στην εκπαίδευση από απόσταση η μάθηση δεν είναι συνυφασμένη με τη διδασκαλία, αλλά θεωρείται μια διαδικασία ξεχωριστή και μοναδική για κάθε άτομο, την οποία ανακαλύπτει κατά τη διάρκεια της μαθησιακής του πορείας και εξέλιξης (Μανούσου, 2008). Σύμφωνα με τον Jarvis (1993 οπ. αναφ. στο Holmberg, 2002), η μάθηση είναι κάτι παραπάνω από απόκτηση γνώσης: είναι η επεξεργασία του μετασχηματισμού της εμπειρίας σε γνώση, δεξιότητες, νοοτροπίες, αξίες και συναισθήματα. Επίσης, για τον Holmberg (2002) «ο σκοπός της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης είναι να προσφέρει υπηρεσίες διδασκαλίας και μάθησης, με την έννοια να προωθεί τους σκοπούς της εκπαίδευσης, οι οποίοι εμπλέκουν την ανάπτυξη της δημιουργικής και κριτικής σκέψης». Ειδικότερα, ο Holmberg (2002) επιβεβαιώνει αυτή την άποψη υποστηρίζοντας ότι «Η μάθηση μπορεί να συμβεί χωρίς διδασκαλία και η διδασκαλία χωρίς μάθηση». Η διδασκαλία, έχοντας ως βασικό σκοπό τη μάθηση, οφείλει να τη διευκολύνει με κάθε τρόπο. Ωστόσο, όταν διδάσκεται ένα αντικείμενο, δεν γνωρίζουμε κατά πόσο έχει κατανοηθεί, τι έχει κατανοηθεί και ενδεχομένως να έχει κατανοηθεί κάτι διαφορετικό από αυτό που προσδοκούσαμε από τη διδασκαλία (Loser and Terhartm 1977 οπ. στο Holmberg 2002).

Καθοριστικό στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι ότι

«η διδακτική αλλάζει χέρια και προσανατολισμό και από την ευθύνη του διδάσκοντα περνά στη σφαίρα ευθύνης του διδακτικού υλικού, το οποίο είναι πλέον διαμορφωμένο ως διδακτικό εγχειρίδιο, ανεξάρτητα από τον τύπο και τη μορφή που ακολουθεί. Η ευθύνη του διδάσκοντα ως προς τη διδακτική περιορίζεται τυπικά, αλλά συγχρόνως αναβαθμίζεται η εμπλοκή του σε ρόλο συμβουλευτικό, υποστηρικτικό και ενθαρρυντικό προς τον διδασκόμενο. Διατηρεί λοιπόν έναν διαφορετικό μειωμένο, αλλά ανανεωμένο διδακτικό ρόλο και δραστηριοποιείται παράλληλα στο να υποστηρίξει ένα δομημένο διδακτικό υλικό.» (Λιοναράκης, 2001).

Κατά τον Holmberg (1978, 1983 οπ. αναφ. στο Keegan, 2002), στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση κάθε σπουδαστής διδάσκεται ως μονάδα και όχι σε ομάδες, παρά το γεγονός ότι σε πολλά συστήματα περιλαμβάνονται ομαδικές συναντήσεις. Ο κύριος κορμός της διδασκαλίας πραγματοποιείται μέσω του εκπαιδευτικού υλικού, το οποίο από την οπτική του εκπαιδευόμενου (μαθητή) αποτελεί μαθησιακό υλικό, ενώ από την οπτική του διδάσκοντα αποτελεί διδακτικό υλικό. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού υλικού, ο οποίος θα παρουσιαστεί αναλυτικότερα στη συνέχεια, είναι εξαιρετικά σημαντικός για τη μαθησιακή διαδικασία, αφού πρέπει να είναι δομημένο με τέτοιο τρόπο, ώστε οι εκπαιδευόμενοι να μπορούν να μάθουν αποτελεσματικά από αυτό με όσο το δυνατόν λιγότερη βοήθεια από το διδάσκοντα. Γενικότερα, στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση δίνεται έμφαση στη διδασκαλία μέσω του εκπαιδευτικού

υλικού, στην καθοδήγηση από τους διδάσκοντες (Rowntree, 1994) και στην ενεργοποίηση του ίδιου του εκπαιδευόμενου, ο οποίος είναι υπεύθυνος για την πρόοδό του (Wedemeyer, 1973, όπ. αναφ. στο Keegan, 2000).

Γενικά χαρακτηριστικά του πολυμορφικού παιδαγωγικού υλικού στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Ο προσδιορισμός των χαρακτηριστικών του Π.Υ. στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση ξεκινά από τη βασική αρχή ότι οφείλει να παρακινήσει και να διευκολύνει τους εκπαιδευόμενους στη μελέτη τους (Holmberg, 1960, 1967, 1978, 1980, 1995, Λιοναράκης, 1998, Keegan, 2000) δημιουργώντας κατά τον Holmberg, (1960, 1980, 1995 όπ. αναφ. στο Holmberg, 2002) ένα καθοδηγούμενο διάλογο που συμβάλλει στην ενεργητική πορεία μάθησης (Λιοναράκης, 2001, Μανούσου, 2008), η οποία αποτελεί το βασικό ζητούμενο σε αυτή τη μορφή εκπαίδευσης. Για τον Rowntree (1994), μόλις ο εκπαιδευόμενος έρθει σε επαφή με το εκπαιδευτικό υλικό ή εκπαιδευτικό «πακέτο», πρέπει να νιώθει ότι έχει στη διάθεσή του ένα «δάσκαλο» έτοιμο να τον βοηθήσει, θέση που ο Race (1999) ενδυναμώνει υποστηρίζοντας ότι ο σχεδιασμός του υλικού για ανοικτή εκπαίδευση πρέπει να βασίζεται στο μοντέλο «θέληση, πράξη, ανατροφοδότηση, αφομοίωση», το οποίο είναι απαραίτητο να έχει τέτοια χαρακτηριστικά, τα οποία θα ενθαρρύνουν τους εκπαιδευόμενους σε μια διαδικασία συνεχούς βελτίωσης και παρακίνησης.

Η μελέτη του τρόπου ικανοποίησης της βασικής αρχής για το Π.Υ., αλλά και των ειδικών διευκρινίσεων που αναφέρθηκαν, επιτυγχάνεται με τη συστηματική ανάλυση των συστατικών του, τα οποία αποτελούνται από τη **δομή**, τη **μορφή**, τα **μέσα**, το **ύφος** και το **περιεχόμενό** του. Η ποιοτική σύνθεση όλων των παραπάνω δίνει τη νέα διάσταση στην ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση, στην οποία η έννοια της «εξ αποστάσεως» είναι πολύ περιοριστική και ελλιπής, ενώ στην πραγματικότητα το κυρίαρχο χαρακτηριστικό της είναι η πολυλειτουργικότητα τόσο του Π.Υ. όσο και του συνόλου αυτού του είδους εκπαίδευσης. Έτσι προτείνεται ένας νέος όρος (Λιοναράκης, 2001), αυτός της «πολυμορφικότητας», ο οποίος αναφέρεται στην ταυτόχρονη:

- α) ύπαρξη ποιοτικής διδακτικής και μαθησιακής διαδικασίας,
- β) στην ευελιξία και πολύπλευρη αξιοποίησή της από την πλευρά των διδασκομένων και
- γ) στην παιδαγωγική αξιοποίηση ευέλικτων μέσων και εργαλείων για την καλλιέργεια μιας πολυδιάστατης εκπαίδευσης που διαφοροποιείται και επικεντρώνεται τόσο στην διδασκαλία όσο και στη μάθηση.

Δομή: Η οργάνωση της δομής του Π.Υ. για την πολυμορφική εκπαίδευση είναι μια σημαντική διαδικασία και χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή και φροντίδα, καθώς σύμφωνα με μελέτες (Marton and Booth 1997, Ramsden 1998, Laurillard 2002 όπ. αναφ. Μανούσου, 2008) επηρεάζει την κατανόηση και κατά συνέπεια τη μαθησιακή διαδικασία. Επιπλέον, στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση η αυστηρή δόμηση των «μαθημάτων» είναι θεμελιώδης, καθώς μέσα από τη συνέπεια και τη σταθερότητα που παρέχει, προσφέρει στους εκπαιδευόμενους ασφάλεια και εμπιστοσύνη (Peters, 1998).

Βασικά στοιχεία της δομής του Π.Υ. είναι οι στόχοι, τα προσδοκώμενα αποτελέσματα και ο οδηγός μελέτης. Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα είναι μια περιγραφή των δεξιοτήτων που θα αναπτύξει ή θα βελτιώσει ο εκπαιδευόμενος, όταν θα έχει μελετήσει και επεξεργαστεί τη συγκεκριμένη ενότητα-κεφάλαιο. Δηλαδή, τα προσδοκώμενα αποτελέσματα δηλώνουν τι θα είναι σε θέση να κάνει ο εκπαιδευόμενος ως απόδειξη της επιτυχημένης εκπαιδευτικής διαδικασίας (Race,

1999, Ματραλής 1997).

Ως Οδηγός Μελέτης στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση θεωρείται μια ειδική κατηγορία εγχειριδίων, τα οποία περιγράφουν το πλαίσιο του εκπαιδευτικού προγράμματος και υποβοηθούν τη μελέτη των «κειμένων αναφοράς» (δηλ. βιβλίων, άρθρων κ.ά.), τα οποία καλούνται να μελετήσουν οι εκπαιδευόμενοι (Μπάνου, 2001). Ο Οδηγός Μελέτης ή Δράσης είναι ένα δομικό, λειτουργικό και αναντικατάστατο στοιχείο των Π.Υ. στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Οργανώνει το εκπαιδευτικό πλαίσιο, μέσα στο οποίο θα εργαστούν οι εκπαιδευόμενοι, τους ενθαρρύνει να χρησιμοποιούν πολλές διαφορετικές πηγές και ήδη υπάρχοντα εκπαιδευτικά υλικά, καθώς επίσης διευκολύνει την πλοήγηση σε όλο το Π.Υ. και τους ενεργοποιεί, ώστε να χαράξουν τη δική τους μαθησιακή πορεία. (Rowntree, 1994, Holmberg, 2002, Λιοναράκης, 2001, Μπάνου, 2001).

Ύφος: Το Π.Υ. στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, για να είναι αποτελεσματικό και να διευκολύνει το μαθητή, πρέπει να χαρακτηρίζεται από απλότητα, αμεσότητα και φιλικότητα (Race, 1999).

Μορφές και Μέσα Παιδαγωγικού Υλικού: Πρόκειται για δύο αλληλένδετους και αλληλοεξαρτώμενους όρους. Ο όρος «μορφές» παιδαγωγικού υλικού αφορά κυρίως στο είδος του Π.Υ. (έντυπο, ψηφιακό κ.ά. που αναλύονται στη συνέχεια), αλλά και στην εμφάνισή του, στοιχεία τα οποία αποτελούν κάποιους από τους παράγοντες της αποτελεσματικότητάς του. Ο όρος «μέσα» εκπαιδευτικού υλικού αφορά στα εργαλεία μεταφοράς, παρουσίασης και αναπαράστασης της πληροφορίας, τα οποία υποστηρίζουν τις διαδικασίες της διδασκαλίας και της μάθησης. Οι δύο όροι «μορφές» και «μέσα» είναι άμεσα συνδεδεμένοι μεταξύ τους, καθώς για να παρουσιαστεί μια μορφή Παιδαγωγικού Υλικού, απαιτείται και χρειάζεται ένα μέσο, που μπορεί να είναι **έντυπο υλικό** (βιβλία και εγχειρίδια για το μάθημα, τα οποία είναι γραμμένα για εξ αποστάσεως εκπαίδευση, βιβλία και εγχειρίδια, τα οποία δεν είναι ειδικά γραμμένα για εκπαίδευση από απόσταση, ειδικά σχεδιασμένοι Οδηγοί Μελέτης, οι οποίοι συνοδεύουν τα παραπάνω βιβλία και εγχειρίδια, φύλλα εργασίας για παράλληλη χρήση με οπτικο-ακουστικό υλικό για πρακτική εργασία, εργασία στο πεδίο, ασκήσεις, χάρτες, διαγράμματα, φωτογραφίες, κτλ **Οπτικο-ακουστικό και πληροφοριακό υλικό** (ηχογραφήσεις (youtube, cds, εκπαιδευτική τηλεόραση, ταινίες, βίντεο, τηλεοπτικές εκπομπές, εκπαιδευτικά λογισμικά/ πολυμέσα, πρότυπα, μακέτες κ.ά.)

Περιεχόμενο: Στις προδιαγραφές δημιουργίας Π.Υ. για ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση που βασίζονται στην εποικοδομιστική προσέγγιση υποστηρίζεται ότι δημιουργία του κατάλληλου μαθησιακού περιβάλλοντος που θα εμπλέκει ενεργά τους εκπαιδευόμενους στη μαθησιακή διαδικασία είναι η σημαντικότερη αρχή. Το περιεχόμενο του Π.Υ., ανεξάρτητα από το αντικείμενο, πρέπει να είναι δομημένο και διαμορφωμένο σ' ένα τέτοιο παιδαγωγικό και κοινωνικό πλαίσιο που να ενεργοποιεί το ενδιαφέρον των εκπαιδευομένων και να τους επιτρέπει να χαράξουν τη δική τους μαθησιακή πορεία. Σύμφωνα με τους Clark (1983: 445-459) και Λιοναράκη (2005), το περιεχόμενο του Π.Υ. και η διδακτική μεθοδολογία καθορίζουν τη μάθηση. Το κρίσιμο ερώτημα στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι η κατάλληλη επιλογή και παρουσίαση του περιεχομένου ώστε να μην αλλοιώνεται ο χαρακτήρας του, αλλά να προκαλείται το ενδιαφέρον των εκπαιδευομένων, για να εμπλακούν ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία. Η κατάλληλη παρουσίαση του περιεχομένου είναι ένα από τα ζητήματα της διδακτικής μεθοδολογίας και διαμορφώνεται με το συνδυασμό όλων όσα ήδη αναφέρθηκαν (π.χ. μέσα και μορφές Π.Υ., ύφος, κτλ), αλλά επιπλέον και με την κατάλληλη χρήση και αξιοποίηση των δραστηριοτήτων και των ασκήσεων.

Δραστηριότητες- ασκήσεις: Στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση ένα από τα βασικά,

δομικά στοιχεία του Π.Υ. είναι οι δραστηριότητες και οι ασκήσεις, οι οποίες προσδιορίζουν και καθορίζουν την αλληλεπίδραση ανάμεσα στους εκπαιδευόμενους και το Π.Υ. συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στην κατάκτηση της γνώσης και στην αποτελεσματικότερη μάθηση, ένα από τα σημαντικότερα εκπαιδευτικά ζητήματα (Scheerens, 2000). Στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση οι δραστηριότητες είναι ένα στοιχείο, το οποίο ενισχύει το μαθησιακό περιβάλλον, ενεργοποιώντας και εμπλέκοντας το μαθητευόμενο σε αυθεντικές καταστάσεις μάθησης συμβάλλοντας στη διαδικασία του να «μαθαίνει πώς να μαθαίνει». Ο Lockwood (1992, 1995 οπ. αναφ. στο Μανούσου, 2008) αναφέρει ότι το κοινό χαρακτηριστικό όλων των τύπων Π.Υ. για εξατομικευμένη μάθηση σε ολόκληρο τον κόσμο είναι η ύπαρξη δραστηριοτήτων.

Ιδιαίτερα σημαντικό στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι το ζήτημα της αυτοαξιολόγησης. Ο ρόλος ύπαρξης των ασκήσεων αυτών είναι να δώσουν τη δυνατότητα στους μαθητές να αυτοαξιολογηθούν χωρίς τη συμβολή του εκπαιδευτικού. Η δημιουργία των ασκήσεων αυτοαξιολόγησης είναι μια διαδικασία η οποία απαιτεί συγκεκριμένες προδιαγραφές που αφορούν στην ενεργό εμπλοκή των μαθητών ώστε να βρίσκουν νόημα σε αυτές, να ανταποκρίνονται στους στόχους και στα προσδοκώμενα αποτελέσματα, να έχουν ποικιλία, αν είναι παιδαγωγικά σχεδιασμένες, να περιλαμβάνουν σαφείς και συγκεκριμένες απαντήσεις οι οποίες δίνονται στο μαθητή, να συμβάλλουν τόσο στην αυτό-αξιολόγηση όσο και στην εμπάθυνση του γνωστικού αντικείμενου.

3. Μελέτη περίπτωσης: Το Παιδαγωγικό Υλικό του Κέντρου Εξ αποστάσεως εκπαίδευσης της Βικτώρια

3.1. Το κέντρο εξ αποστάσεως εκπαίδευσης Victoria (DECV)

Το Κέντρο εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης της Βικτώρια (Distance Education Centre Victoria / DECV) είναι ένα δημόσιο σχολείο που λειτουργεί παρόμοια και είναι ισότιμο με τα συμβατικά σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Πολιτεία Βικτώρια. Προσφέρει όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης, από το προπαρασκευαστικό έτος (το πρώτο έτος της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης) μέχρι το δωδέκατο έτος (το τέλος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) και παρόμοιες δομές υποστήριξης και αξιολόγησης με τα συμβατικά σχολεία. Η υλοποίηση του προγράμματος σπουδών, οι πολιτικές και η δομή του καθοδηγούνται από την πολιτική του Υπουργείου Παιδείας της Βικτώρια, όπως συμβαίνει και με τα κανονικά σχολεία (Distance Education Centre Victoria, n.d.a). Η εξατομικευμένη στήριξη που παρέχει εξασφαλίζει πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας ευέλικτη εκπαίδευση για μαθητές που κατοικούν στην Πολιτεία της Βικτώρια και σε ολόκληρο τον κόσμο (Distance Education Centre Victoria, 2010). Στο σχολείο αυτό φοιτούν μαθητές οι οποίοι ταξιδεύουν εντός ή εκτός της Αυστραλίας ή επιθυμούν να διδαχθούν αντικείμενα τα οποία η συμβατική εκπαίδευση δεν τους παρέχει. Το 2010, το DECV είχε 250 μαθητές πρωτοβάθμιας και 2500 μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Κοντογεωργάκου, 2010, Κοντογεωργάκου & Γεωργιάδη, 2011).

3.2. Μεθοδολογία ανάλυσης του Π.Υ. του Κέντρου Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης της Βικτώρια

Για την υλοποίηση της εργασίας αυτής μελετήθηκε και αναλύθηκε το Π.Υ. από το (DECV), το οποίο διατίθεται σε έντυπη και ψηφιακή μορφή. Η μελέτη έγινε με τη μέθοδο της ανάλυσης περιεχομένου σε δείγμα του παιδαγωγικού υλικού, το οποίο αντιστοιχεί στο πρώτο κεφάλαιο από κάθε ένα από τα 6 επίπεδα που αντιστοιχούν στις 6 τάξεις του δημοτικού του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Οι δραστηριότητες ταξινομήθηκαν με βάση την ταξινόμηση που είχε πραγματοποιηθεί για το Π.Υ. «Ο καπετάν Σος, η παρέα του και το κινούμενο νησί» (Μανούσου, 2008). Δηλαδή ως προς:

Το βαθμό δυσκολίας, ο οποίος διαφοροποιείται σε 4 επίπεδα, ανάλογα το χρόνο που απαιτείται και τα είδη των δεξιοτήτων: 1) Εύκολες, 2) Μέτριας ευκολίας 3) Δύσκολες, 4) Πολύ δύσκολες

Τον τύπο της δραστηριότητας: 1) Ομαδοσυνεργατική, 2) Εξατομικευμένη.

Το είδος έκφρασης / λόγου που απαιτούν: 1) Γραπτή έκφραση - γραπτό λόγο, 2) Προφορική έκφραση - προφορικό λόγο, 3) Καλλιτεχνική έκφραση - ζωγραφική, μουσική, θέατρο, κίνηση / χορό

Τους στόχους: 1) Γνώσεις, 2) Δεξιότητες, 3) Στάσεις

Τον τρόπο εκπόνησης τους π.χ. στο τετράδιο εργασιών, στον υπολογιστή

Ως προς το γνωστικό αντικείμενο στο οποίο αναφέρεται το περιεχόμενο τους

Π.χ. Γλώσσα, Μαθηματικά, Γεωγραφία, Ιστορία, Διαπολιτισμική Αγωγή, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

3.3. Το Παιδαγωγικό Υλικό του Κέντρου Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης της Βικτώρια

3.3.1 Εισαγωγικά στοιχεία

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστεί η ανάλυση περιεχομένου του 1^{ου} κεφαλαίου από κάθε ένα από τα 6 επίπεδα-τάξεις. Η ανάλυση έγινε με βάση τις μορφές, τη δομή του Π.Υ., τα είδη δραστηριοτήτων, τους στόχους, τα είδη λόγου, το βαθμό δυσκολίας, τον τρόπο εκπόνησης και το γνωστικό αντικείμενο στο οποίο αναφέρεται κάθε φορά.

Το Παιδαγωγικό Υλικό του Κέντρου Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης της Βικτώρια συγκεντρώνει χαρακτηριστικά που το καθιστούν σαφές, επεξηγηματικό και ελκυστικό, όπως απλή διατύπωση, χρήση α' και β' προσώπου, ξεκάθαρες συμβουλές και προτάσεις στους μαθητές και στους επιβλέποντες ως προς αυτά που πρέπει να κάνουν και αυτά που πρέπει να αποφύγουν. Ήδη από το 2ο έτος δεν υπάρχει ξεχωριστό βιβλίο για τον επιβλέποντα και οι αναλυτικές οδηγίες για το μαθητή και τον επιβλέποντα είναι ενσωματωμένες στα εγχειρίδια του μαθητή.

Η αλληλεπίδραση του μαθητή με το διδακτικό υλικό σε όλα τα Γνωστικά Πακέτα, επιτυγχάνεται σε μεγάλο βαθμό με την εκπόνηση εργασιών και δραστηριοτήτων. Εξετάζοντας λοιπόν προσεκτικά το δείγμα του υλικού του DECV διαπιστώθηκε ότι *τα βασικά διδακτικά κείμενα, που αναπτύσσουν το γνωστικό αντικείμενο, είναι περιορισμένα σε έκταση, ενώ το βάρος πέφτει στις δραστηριότητες και στις ασκήσεις διαφορετικού τύπου καθώς και στις ασκήσεις αυτοαξιολόγησης.* Έτσι οι μαθητές, αφού συμπληρώσουν τη μελέτη τους σε μια ενότητα, εκτελούν τις δραστηριότητες, τις οποίες πρέπει να διορθώσουν και να σχολιάσουν αρχικά οι επιβλέποντες. Όταν ο μαθητής ολοκληρώσει την ενότητα και τις εργασίες του, βλέπει τα αποτελέσματα των προσπαθειών του και αισθάνεται ότι έχει κατορθώσει κάτι. Με τη διαδικασία αυτή επιτυγχάνεται η αλληλεπίδραση του μαθητή με το διδακτικό υλικό, η οποία τον οδηγεί δημιουργικά στην κατάκτηση της γνώσης (Κοντογεωργάκου, 2010).

Παρατηρήθηκε επίσης από την εξέταση του δείγματος του υλικού ότι οι δραστηριότητες έχουν σχεδιαστεί έτσι, ώστε να έχουν νόημα για το μαθητή, καθώς είναι ενταγμένες μέσα σε ένα κοινωνικό πλαίσιο. Με τον τρόπο αυτό εφαρμόζεται στην πράξη η αρχή που αναφέρεται στη μάθηση ως ενεργητική διαδικασία.

Αξίζει να σημειωθεί ότι σημαντικό και καθοριστικό ρόλο στην εκπόνηση των δραστηριοτήτων και των ασκήσεων έχει ο κατ' οίκον επιβλέπων και για το λόγο αυτό συχνά οι οδηγίες ενθαρρύνουν τους μαθητές να ζητήσουν βοήθεια από τον επιβλέποντά τους.

Επισημαίνεται επίσης ότι σε όλα τα επίπεδα το υλικό αποστέλλεται ταχυδρομικώς στους μαθητές, οι οποίοι αφού ολοκληρώσουν κάθε κεφάλαιο το στέλνουν στον εκπαιδευτικό τους ταχυδρομικά ή με e-mail και ο εκπαιδευτικός αφού τα διορθώσει τους στέλνει την απάντηση με τον ίδιο τρόπο (ταχυδρομικά ή με e-mail). Η επιστροφή του υλικού, αφορά και αυτό που δεν έχει συμπληρωθεί από το μαθητή. Κάθε εκπαιδευτικός έχει περίπου 20 μαθητές. Διορθώνει τις εργασίες τους και προετοιμάζει το μαθησιακό υλικό τους. Η αποστολή των συμπληρωμένων εργασιών από τους μαθητές και η επιστροφή των διορθωμένων εργασιών από το δάσκαλο αποτελεί βασικό μέσο επικοινωνίας, αλληλεπίδρασης και υποστήριξης των μαθητών και των κατ' οίκον επιβλεπόντων (Κοντογεωργάκου, 2010).

3.3.2. Περιγραφή του περιεχομένου και της μορφής του ΠΥ ανά επίπεδο.

1^ο Επίπεδο (Α΄ τάξη)

Μελετώντας για κάθε ένα από τα έξι επίπεδα του Παιδαγωγικό Υλικού του DECV το 1^ο κεφάλαιο, ως δείγμα, διαπιστώθηκε ότι για το πρώτο επίπεδο το βιβλίο δραστηριοτήτων συνοδεύεται από ένα ξεχωριστό βιβλίο, **το βιβλίο του επιβλέποντα** (supervisor's-Lesson Notes) το οποίο δίνει αναλυτικές οδηγίες σε αυτόν που επιβλέπει τον μαθητή στις εργασίες του.

8

Unit 1P Day 1

Activity 6
Physical Education

Introduce: Slip, Stop, Slap

You should have been working for about an hour and a half by now and your child should have been able to work happily for that long.

Now is an ideal time to have a break.

If your child goes outside remind her that too much sun is dangerous for her skin.
SLIP on a shirt!
SLOP on some sun screen! Talk about it as you do it!
SLAP on a hat!

Activity 7
Handwriting

Introduce: Finger and Writing Rhymes

Step 1
Get your child to:
shake her hands
wiggle her fingers
clap her hands
stretch her arms above her head.

Step 2
Introduce finger rhyme: **Ipsy, Wipsy, Spider**. You will find this rhyme in the *Activity Rhymes - Resource sheet 3*, at the back of the *Student's Workbook*. (If you have not already pasted **Ipsy, Wipsy, Spider** into a scrap book labelled *Activity and Writing Rhymes*, do so now.)

Repeat several times.

Step 3
Introduce writing rhyme: **Soldiers**. You will find this rhyme in the *Writing Rhymes - Resource sheet 5*, at the back of the *Student's Workbook*. (If you have not already pasted **Soldiers** into a scrap book labelled *Activity and Writing Rhymes*, do so now.)
Soldiers stand up straight and tall.
They never lean against the wall.

Demonstrate the writing rhyme to your child.
Your child then writes as you say the rhyme.
Repeat the rhyme several times.

Εικόνα 1: Δείγμα δραστηριοτήτων από το βιβλίο του επιβλέποντα Α' επίπεδο σελ. 8

Το βιβλίο του επιβλέποντα είναι ιδιαίτερα αναλυτικό και βοηθητικό. Δίνει με πολύ απλό και κατανοητό ύφος οδηγίες για κάθε δραστηριότητα, του τονίζει τι ακριβώς

πρέπει να κάνει, σε ποια σημεία πρέπει να ενθαρρύνει το παιδί, τι ερωτήσεις πρέπει να του κάνει, τι πρέπει να του υπενθυμίσει (εικόνα 1 και 2). Ακόμη υπάρχουν εικόνες στις οποίες γίνεται φανερό ότι χρειάζεται το συνοδευτικό υλικό για παράδειγμα το τραγούδι. Επίσης στο βιβλίο του επιβλέποντα δηλώνεται το πεδίο το οποίο αφορούν οι δραστηριότητες, οι δραστηριότητες κάθε ημέρας, αλλά και ο χρόνος που περίπου χρειάζεται για μία δραστηριότητα.

15

Unit 1P Day 2

Activity 8 Creative Writing

This is an important activity.

It is a time when your child has the opportunity to write by himself.

Some children will be able to write their name or perhaps the names of their brothers and sisters. Some children may be able to write the first letter of their name. Some children may write their telephone or house number. Some children may write their age. Some children will want to draw. Some children will 'pretend write', which may appear like scribble to you.

WHATEVER YOUR CHILD DOES, ENCOURAGE HIM.

If you can read anything he has written, tell him so, even if it is only a single letter.

Say, for example:

*I can see the letter E here and this looks like a B.
Wow! This is your name and here is Jan's name.*

Give your child a sheet of paper without lines.

Say: *I want you to write all the words, letters or numbers you know on this piece of paper.*

Comment on what he is doing, to encourage his efforts, but make sure the work is his own.

If he asks for help, explain that just this once, he has to do the work himself.

If he doesn't want to write, encourage him to draw a picture.

SEND

Return this work to his teacher

Your child's writing may resemble one of these samples of typical Prep student's writing.

Invented Writing

Beginning Writing.

Εικόνα 2: Δείγμα δραστηριοτήτων από το βιβλίο του επιβλέποντα Α' επίπεδο σελ. 15

Από το δεύτερο επίπεδο και μετά τα φύλλα δραστηριοτήτων και οι οδηγίες διδασκαλίας συνδυάζονται (εικόνα 3 και 4). Στο τέλος κάθε κεφαλαίου αυτός που επιβλέπει το παιδί στη μελέτη του στέλνει το κεφάλαιο με όλες τις εργασίες του μαθητή αλλά και τις δικές του σημειώσεις.

Activity 5 Language

Step 1

Listen to *The North Wind and the Sun* the CD Rom.

Step 2

Say: *The sun made the man very hot.*

What did the man do? (Discuss)

When we were outside, the sun made us very hot too.

DID YOU KNOW?

The sun's inner temperature is measured in millions of degrees. Disturbances on the sun's surface send streams of glowing gases tens of thousands of kilometres in to space.

Step 3 - Bookmaking

Remove Activity sheets 1.1 and 1.2 from the *Student Workbook*.

Explain that Activity sheet 1.1 is the *cover* for a book, which your child will make, called *The Sun*.

Activity sheet 1.2 is the first page of the book.

Introduce the first page for book: *The sun can make us very hot.*

Read the page to your child, pointing to each word as you go.

Let your child point to each of the words as you read them.

Let your child attempt to read and point to the words as she goes.

Step 4

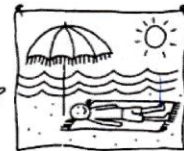
Illustrate this page.

1. Draw the sand and the sky.
2. Cut waves from coloured paper, paste them on.
3. Cut beach umbrella from coloured paper and paste on.
4. Draw a towel under the umbrella.
5. Draw some people on the towel under the umbrella.
6. Draw (or cut and paste) a large sun to complete the picture.
7. Complete the title page and colour the sun.

Step 5

Re-read the sentence and the title on the cover.

Store both pages in your *A4 Bookmaking folder* ready to make into a book on Day 10.

Εικόνα 3: Δραστηριότητες και φύλλο δραστηριοτήτων από το βιβλίο του επιβλέποντα Β' επίπεδο σελ. 7

315 Clarendon Street, Thornbury 3071
Telephone (03) 8480 0000
FAX (03) 9416 8371 (Despatch)
Toll free (1800) 133 511

Fix your student barcode
label over this space.

STUDENT NUMBER _____
STUDENT NAME _____

YEAR/LEVEL **PREP** **UNIT** **1**
TEACHER _____

Prep Unit 1 **The Sun**

Please write teacher name, student name and number on this page.

Attention Supervisor: Please ensure that you include:

- Day 2 Activity 8 (paper) Child's written work.
- Day 3 Activity 2 (3.1) Sentence matching.
- Day 4 Activity 7 (4.3 & 4.4) Mathematics activity sheet big/little.
- Day 7 Activity 1 (paper) Sun Painting/Collage
- Day 7 Activity 5 (7.2) Identifying objects beginning with S.
- Day 7 Activity 6 (paper) Creative Writing.
- Day 8 Activity 1 (tape) Oral discussion.
- Day 8 Activity 5 (8.4) Copy writing and letter S practice

Εικόνα 4: Δραστηριότητες και φύλλο δραστηριοτήτων από το βιβλίο του επιβλέποντα Β' επίπεδο
σελ. 15

2^ο Επίπεδο (Β' τάξη)

Το Π.Υ. του 2^{ου} επιπέδου αποτελείται από δυο γνωστικά πακέτα με έντυπο και ακουστικό υλικό. Το πρώτο περιλαμβάνει το βιβλίο δραστηριοτήτων με γλωσσικό αντικείμενο και γενικές γνώσεις (English across the curriculum) και με τίτλο "Don't sit! Get Fit" που συνοδεύεται από ένα βιβλίο με συλλογή λογοτεχνικών κειμένων (literature collection) με το ίδιο θέμα "Don't sit! Get Fit", audio-cd με 6 τραγούδια και αφηγήσεις 2 ιστοριών και 4 διαδραστικά παιχνίδια. Το δεύτερο πακέτο αποτελείται από το βιβλίο για τα Μαθηματικά με επεξήγηση μαθηματικών εννοιών, δραστηριότητες και πλάνο ασκήσεων για κάθε μέρα και συνοδεύεται από το "Maths Assessment Task" που περιέχει καρτέλες για δραστηριότητες που εντάσσονται στη ροή του μαθήματος. Και τα δυο γνωστικά πακέτα περιέχουν εικόνες και είναι γραμμένα με απλό και κατανοητό τρόπο. Στο επίπεδο αυτό οι αναλυτικές οδηγίες για το μαθητή και τον επιβλέποντα είναι ενσωματωμένες στα δυο βιβλία δραστηριοτήτων.

3^ο Επίπεδο (Γ' τάξη)

Εξετάζοντας το 1^ο κεφάλαιο του 3^{ου} επιπέδου του Παιδαγωγικού Υλικού διαπιστώσαμε ότι αποτελείται επίσης από δυο γνωστικά πακέτα με έντυπο και

ακουστικό υλικό. Το πρώτο περιλαμβάνει το βιβλίο δραστηριοτήτων με γλωσσικό αντικείμενο και γενικές γνώσεις (English across the curriculum) και με τίτλο "The Five Senses" που συνοδεύεται από audio-cd με τραγούδια και αφηγήσεις. Το δεύτερο πακέτο αποτελείται από το βιβλίο για τα Μαθηματικά με επεξήγηση μαθηματικών εννοιών, δραστηριότητες και πλάνο ασκήσεων για κάθε μέρα και συνοδεύεται από το "Maths Activity Book" που περιέχει καρτέλες για δραστηριότητες που εντάσσονται στη ροή του μαθήματος. Και τα δυο γνωστικά πακέτα περιέχουν εικόνες και είναι γραμμένα με απλό και κατανοητό τρόπο. Στο επίπεδο αυτό δεν υπάρχει ξεχωριστό βιβλίο για τον επιβλέποντα και οι αναλυτικές οδηγίες για το μαθητή και τον επιβλέποντα είναι ενσωματωμένες στα δυο βιβλία δραστηριοτήτων. Στις οδηγίες συνίσταται, όπως και στο 2^ο επίπεδο, μετά το πέρας των μαθημάτων, η επιστροφή του υλικού, τουλάχιστον αυτού που δεν έχει συμπληρωθεί από το μαθητή.

4^ο Επίπεδο (Δ' τάξη)

Εξετάζοντας το 1^ο κεφάλαιο του 4^{ου} επιπέδου του Παιδαγωγικού Υλικού διαπιστώθηκε ότι αποτελείται, όπως και το 3^ο Επίπεδο, από δυο γνωστικά πακέτα με έντυπο και ακουστικό υλικό. Το πρώτο πακέτο περιλαμβάνει το βιβλίο δραστηριοτήτων με γλωσσικό αντικείμενο και γενικές γνώσεις (English across the curriculum) με τίτλο "A healthy life" που συνοδεύεται από συμπληρωματικό έντυπο με κείμενα για ανάγνωση με τίτλο "Literature Collection" και από δύο audio-cds με τραγούδια και αφηγήσεις. Δεν υπάρχει ξεχωριστό βιβλίο για τον επιβλέποντα και οι αναλυτικές οδηγίες για το μαθητή και τον επιβλέποντα είναι ενσωματωμένες στο βιβλίο των δραστηριοτήτων.

Το δεύτερο πακέτο αποτελείται από το βιβλίο για τα Μαθηματικά με δραστηριότητες και πλάνο ασκήσεων για κάθε μέρα. Η ιδιαιτερότητα στο υλικό των Μαθηματικών είναι ότι υπάρχει **ξεχωριστό βιβλίο με τις λύσεις των ασκήσεων για τον επιβλέποντα**. Και στα δυο γνωστικά πακέτα περιέχονται εικόνες και είναι γραμμένα με απλό και κατανοητό τρόπο.

5^ο Επίπεδο (Ε' τάξη)

Η 1η ενότητα εργασίας του 5^{ου} επιπέδου, περιλαμβάνει δύο Γνωστικά Πακέτα καθώς και Υποστηρικτικό Υλικό, έντυπο και ψηφιακό. Το ένα Γνωστικό Πακέτο αφορά τη διδασκαλία της Αγγλικής Γλώσσας διαμέσου Γλώσσας διαμέσου άλλων Γνωστικών Περιοχών του Αναλυτικού Προγράμματος ("English across the Curriculum") και αποτελείται από ένα Βιβλίο για το Μαθητή, 63 σελίδων, με τίτλο "More than skin and bone", που συνοδεύεται από: α) ένα Τετράδιο Εργασιών για το Μαθητή, 25 σελίδων ("Activities and Resources"), β) ένα ολιγοσέλιδο εγχειρίδιο, 5 σελίδων, με οδηγίες για τη συγγραφή προσωπικού ημερολογίου ("Writing Project: A Personal Diary"), γ) ένα Ανθολόγιο 76 σελίδων ("Literature Collection"), με κείμενα συναφή με το θέμα που πραγματεύονται οι πέντε πρώτες Ενότητες από το βασικό Βιβλίο "English across the Curriculum", δ) ένα ολιγοσέλιδο εγχειρίδιο, 17 σελίδων, με οδηγίες για την ανάπτυξη της ικανότητας παραγωγής γραπτού λόγου, χειρόγραφα και με χρήση υπολογιστή (κλασικός και νέος γραμματισμός) ("Handwriting & Keyboard"), ε) ένα ολιγοσέλιδο εγχειρίδιο, 4 σελίδων, με τίτλο "The Arts. Visual Arts", με οδηγίες για την παραγωγή εικαστικών έργων, στ) ένα ηχητικό CD με τραγούδια και αφηγήσεις και, τέλος, ζ) ένα CD, που περιλαμβάνει διαδραστικές δραστηριότητες αντιστοίχισης και επιπλέον πληροφοριακό υλικό. Το δεύτερο Γνωστικό Πακέτο, 47 σελίδων, αφορά τη διδασκαλία των Μαθηματικών και έχει τίτλο "Mathematics".

ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΠΑΚΕΤΑ	ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
Βιβλίο Μαθητή για τη διδασκαλία της Γλώσσας "More than Skin and Bones"	α. Τετράδιο Εργασιών "Activities and Resources"
	β. "Writing Project: A Personal Diary"
	γ. "Literature Collection"
	δ. "Handwriting & Keyboard"
	ε. "The Arts. Visual Arts"
	στ. Ηχητικό CD
	ζ) Διαδραστικό CD
Βιβλίο Μαθητή για τη διδασκαλία των Μαθηματικών "Mathematics"	

6^ο επίπεδο (ΣΤ΄ τάξη)

Η 1η ενότητα εργασίας του 6^{ου} επιπέδου, που αποστέλλεται ταχυδρομικώς στους μαθητές, περιλαμβάνει επίσης, δύο Γνωστικά Πακέτα καθώς και Υποστηρικτικό Υλικό, έντυπο και ψηφιακό. Το ένα Γνωστικό Πακέτο αφορά τη διδασκαλία της Αγγλικής Γλώσσας διαμέσου άλλων Γνωστικών Περιοχών του Αναλυτικού Προγράμματος ("English across the Curriculum") και αποτελείται από ένα Βιβλίο για το Μαθητή, με τίτλο "Self and Others", στο οποίο είναι ενσωματωμένα φύλλα με δραστηριότητες και συμπληρωματικό υλικό. Το Γνωστικό πακέτο για τη Γλώσσα υποστηρίζεται από: 1) ένα ολιγοσέλιδο εγχειρίδιο, 8 σελίδων, με οδηγίες για ασφαλή σωματική άσκηση και ένα ερωτηματολόγιο που αφορά τις διατροφικές συνήθειες ("Fitness activities & Food and You"), 2) ένα Ανθολόγιο 67 σελίδων ("Literature Collection"), με κείμενα συναφή με το θέμα που πραγματεύονται οι πέντε πρώτες Ενότητες από το βασικό Βιβλίο "English across the Curriculum", 3) ένα ολιγοσέλιδο εγχειρίδιο, 12 σελίδων, για την εξοικείωση των μαθητών με ποικίλες μορφές τέχνης, όπως είναι η γλυπτική και η μουσική, με τίτλο "The Arts. Twist and shout", 4) ένα έντυπο με τίτλο «Get Out!, Get Active! Get Healthy!», με προτάσεις για σωματική άσκηση, 5) ένα DVD με εκπομπές του ABC, εκπαιδευτικού περιεχομένου, με τίτλο "Being Me", 6) ένα CD με πληροφορικό υλικό (τίτλος: "It's My Body") και 7) ένα ηχητικό CD με τραγούδια. Το δεύτερο Γνωστικό Πακέτο, 47 σελίδων, αφορά τη διδασκαλία των Μαθηματικών και έχει τίτλο "Mathematics".

3.3.3 Αποτελέσματα της ανάλυσης του δείγματος του ΠΥ του Κέντρου Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης της Βικτώρια

Ως προς τη μορφή και τα μέσα του υλικού

Στο 1^ο επίπεδο το υλικό που μελετήθηκε είναι σε έντυπη κυρίως μορφή και συνοδεύεται από audio cds που περιλαμβάνουν ηχητικό υλικό, τραγούδια και αφήγηση ιστοριών. Συγκεκριμένα για το πρώτο κεφάλαιο υπάρχουν 3 τραγούδια και 1 ιστορία. Στο 2^ο και στο 3^ο επίπεδο στο πρώτο κεφάλαιο του γλωσσικού πακέτου περιέχονται 8 τραγούδια και 5 αφηγήσεις. Στο 4^ο Επίπεδο υπάρχουν 2 audio cds. Στο πρώτο περιέχονται συνολικά 27 κομμάτια, εκ των οποίων τα 15 είναι τραγούδια (τα 3 τραγούδια αντιστοιχούν στο πρώτο κεφάλαιο του γλωσσικού πακέτου) και τα 12 αφηγήσεις. Στο δεύτερο audio cd περιέχονται συνολικά 10 κομμάτια εκ των οποίων τα 7 είναι τραγούδια και τα 3 αφηγήσεις.

Στο 5^ο και 6^ο επίπεδο οι μαθητές ενθαρρύνονται να αναζητήσουν πληροφορίες από το διαδίκτυο, να συγγράψουν εργασίες στον υπολογιστή (αλλά και χειρόγραφα), να συμμετάσχουν σε διαδραστικά παιχνίδια, να ακούσουν τραγούδια και ιστορίες, να εκπονήσουν projects και να ανταλλάξουν ιδέες με άλλους εξ αποστάσεως μαθητές στην «εικονική τάξη».

Συμπερασματικά, λοιπόν, το παιδαγωγικό υλικό του DECV μπορεί να χαρακτηριστεί ως πολυμορφικό, αφού, εκτός από το έντυπο υλικό, αξιοποιεί μια μεγάλη ποικιλία μέσων: CDs, διαδραστικά DVD, τηλεοπτικές εκπομπές κλπ., τα οποία ενσωματώνονται με τρόπο δημιουργικό στο υλικό, καθώς δίνονται σαφείς οδηγίες για το πότε, πώς, και γιατί πρέπει να χρησιμοποιηθούν.

Ως προς τους στόχους

Στο 1^ο Επίπεδο διαπιστώθηκε ότι οι στόχοι δεν δηλώνονται σε κάποιο σημείο του υλικού αλλά γίνονται έμμεσα κατανοητοί από τις οδηγίες που υπάρχουν στο βιβλίο του επιβλέποντα. Στο ίδιο βιβλίο σημειώνονται ακόμη τα πεδία τα οποία καλύπτουν οι δραστηριότητες π.χ. φυσικές επιστήμες (science), γραπτός λόγος, μαθηματικά, ανάγνωση, μελέτη λεξιλογίου, κοινωνικές επιστήμες (humanities), συζήτηση, φιλαναγνωσία, δημιουργία portfolio το οποίο αναφέρεται ως bookmaking και στο οποίο οι μαθητές καλούνται να κάνουν δραστηριότητες τις οποίες συγκεντρώνουν για να δημιουργήσουν το δικό τους βιβλίο.

Στο 2^ο στο 3^ο και στο 4^ο Επίπεδο διαπιστώθηκε ότι οι στόχοι περιγράφονται έμμεσα στις πρώτες σελίδες των δύο γνωστικών πακέτων με τις οδηγίες που δίνονται στο μαθητή και τον επιβλέποντα. Επιπλέον, γίνονται έμμεσα κατανοητοί και από έναν πίνακα προγραμματισμού της μελέτης.

Στο 5^ο και 6^ο Επίπεδο στην αρχή του γνωστικού πακέτου για τη διδασκαλία της Γλώσσας, ο μαθητής και ο επιβλέπων ενημερώνονται για τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της 1^{ης} ενότητας. Στη συνέχεια περιγράφονται οι στόχοι ανά σχολική ημέρα. Ανώτερος σκοπός είναι η κατάκτηση τόσο του παραδοσιακού (παραδοσιακές δεξιότητες: ορθογραφία κλπ.) όσο και του νέου γραμματισμού (εξοικείωση με τις ΤΠΕ) καθώς και του κριτικού γραμματισμού (κριτική επεξεργασία των πηγών). Επίσης μέριμνα υπάρχει για την αισθητική καλλιέργεια των μικρών μαθητών. Στο γνωστικό πακέτο για τη διδασκαλία των Μαθηματικών οι στόχοι γίνονται έμμεσα κατανοητοί μέσω της καταγραφής των περιεχομένων στην αρχή του υλικού.

Ως προς το είδος των δραστηριοτήτων

1^ο Επίπεδο

Στο 1^ο Επίπεδο διαπιστώθηκε ότι στο πρώτο κεφάλαιο οι μαθητές έχουν να υλοποιήσουν 60 δραστηριότητες οι οποίες είναι χωρισμένες σε 10 ενότητες και πρέπει να γίνουν σε 10 ημέρες σύμφωνα με το βιβλίο του επιβλέποντα.

Ενότητες/ημέρες	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	ΣΥΝ.
Αρ. Δραστηριοτήτων	9	4	4	8	3	5	4	6	7	10	60

Ακόμη υπάρχουν 7 φύλλα (resource sheet) τα οποία έχουν υλικό που βοηθάει στην υλοποίηση των δραστηριοτήτων όπως τις 100 λέξεις που χρησιμοποιούνται πιο συχνά, τους στίχους και τις κινήσεις μουσικο-κινητικών τραγουδιών, αριθμούς και γράμματα που μπορούν να κοπούν και να κολληθούν στο κατάλληλο σημείο.

Από το 2^ο έως το 6^ο Επίπεδο

Το εκπαιδευτικό πακέτο από το 2^ο επίπεδο μέχρι το 6^ο διαχωρίζεται σε αυτό που περιλαμβάνει το γλωσσικό αντικείμενο και το δεύτερο που αφορά το αντικείμενο των μαθηματικών.

A. Ως προς το γλωσσικό αντικείμενο

Και στα πέντε επίπεδα το γλωσσικό πακέτο έχει τίτλο «English across the curriculum». Στον πίνακα που ακολουθεί δίνεται ο αριθμός των δραστηριοτήτων του

δείγματος που αφορά πρώτο κεφάλαιο και για τα 5 επίπεδα. Οι δραστηριότητες ταξινομήθηκαν ανά ενότητα/ημέρα.

Οι μαθητές έχουν να υλοποιήσουν τις δραστηριότητες του κεφαλαίου, οι οποίες είναι ταξινομημένες σε 10 ενότητες και πρέπει να γίνουν σε 10 ημέρες, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα της μελέτης.

Ενότητες/ημέρες	1η	2η	3η	4η	5η	6η	7η	8η	9η	10η	ΣΥΝ
Αρ. Δραστ. 2 ^ο Επ	6	5	5	3	5	5	4	6	5	2	46
Αρ. Δραστ. 3 ^ο Επ	5	7	5	7	8	7	7	6	6	7	65
Αρ. Δραστ. 4 ^ο Επ	7	6	7	7	6	6	6	6	5	6	62
Αρ. Δραστ. 5 ^ο Επ	7	9	7	10	5	9	4	8	7	7	73
Αρ. Δραστ. 6 ^ο Επ	10	8	9	6	6	8	8	6	7	7	75

Στο 2^ο, 3^ο και 4^ο Επίπεδο υπάρχει επίσης φύλλο ανακεφαλαίωσης για το τι έμαθε ο μαθητής, ξεχωριστή άσκηση συλλαβισμού λέξεων, λίστα βιβλίων που ενδεχομένως χρησιμοποίησε ο μαθητής, φύλλο αξιολόγησης μαθητή / επιβλέποντα ανά μέρα, όπου αναγράφονται παρατηρήσεις και προβλήματα που παρουσιάστηκαν και τέλος, οι βιβλιογραφικές αναφορές.

Στο 5^ο και 6^ο επίπεδο το Πακέτο περιλαμβάνει επίσης Λίστα Ελέγχου για τις δραστηριότητες που θα πρέπει να αποσταλούν στο δάσκαλο μέσα στο δεκαπενθήμερο, βιβλιογραφικές αναφορές, Φύλλο Αυτοδιόρθωσης του μαθητή και Φύλλο Αξιολόγησης από το δάσκαλο για την «Παραγωγή Λόγου», Φύλλο Αναστοχασμού μαθητή / επιβλέποντα ανά ημέρα, στο οποίο καταγράφεται ο χρόνος που χρειάστηκε για την ολοκλήρωση της ενότητας, οι δυσκολίες που προέκυψαν κατά την εκπόνηση των δραστηριοτήτων κλπ Περιλαμβάνει επίσης κατάλογο λογοτεχνικών βιβλίων που προτείνονται για διάβασμα στους μαθητές. Το θέμα ορισμένων από αυτά τα βιβλία έχει σχέση με το θέμα που πραγματεύεται η 1^η ενότητα από το Βιβλίο της Γλώσσας.

Β. Ως προς το αντικείμενο των Μαθηματικών

Για όλα τα επίπεδα το πρώτο κεφάλαιο του πακέτου των Μαθηματικών περιλαμβάνει επίσης 10 ενότητες, μία για κάθε μέρα, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα της μελέτης που υπάρχει στην αρχή του κεφαλαίου. Ειδικότερα η κάθε ενότητα περιλαμβάνει:

Ενότητες/ημέρες	1η	2η	3η	4η	5η	6η	7η	8η	9η	10η	ΣΥΝ
Αρ. Δραστ. 2 ^ο Επ	3	4	4	4	4	3	3	4	4	2	35
Αρ. Δραστ. 3 ^ο Επ "Maths Activity Book"	2	3	3	2	ΚΑ*	4	2	2	1	7*	
Αρ. Δραστ. 4 ^ο Επ	4	3	3	4	3	3	2	3	2	4	31
Αρ. Δραστ. 5 ^ο Επ	8	9	9	9	8	10	6	3	2	7	71
Αρ. Δραστ. 6 ^ο Επ	4	5	4	3	4	5	5	4	3	3	40

*Κριτήριο Αξιολόγησης

** Επαναληπτικές ασκήσεις / δραστηριότητες

Ιδιαίτερα ενδιαφέρον είναι ότι υπάρχουν συγκεκριμένες οδηγίες για το μαθητή που τον διευκολύνουν στη μελέτη του και δίνουν έμφαση στην αυτενέργεια. Ειδικότερα, στο 2^ο Επίπεδο το περιεχόμενο των μαθηματικών ξεκινάει την πρώτη ημέρα με την απαρίθμηση των αριθμών ως την 10^η μέρα έχει φτάσει ως την προπαίδεια αναπτύσσοντας στα ενδιάμεσα στάδια τόσο τις απλές πράξεις, όσο και τις μετρήσεις και φτάνει μέχρι και την προπαίδεια. Κάθε ημέρα υπάρχει ένα φύλλο αξιολόγησης, το οποίο συμπληρώνουν οι γονείς σημειώνοντας σε ποια δραστηριότητα δυσκολεύτηκε το παιδί τους και τα σχόλια τους.

Στο 4^ο Επίπεδο στο τέλος κάθε ενότητας υπάρχει φύλλο αξιολόγησης και σχολιασμού των δραστηριοτήτων, στο οποίο ο μαθητής καλείται να αναφέρει ποιες

δραστηριότητες τον δυσκόλεψαν και να περιγράψει τον τρόπο με τον οποίο σκέφτηκε για να λύσει τις ασκήσεις. Το πακέτο ολοκληρώνεται με ένα παιχνίδι μαθηματικών και με τις βιβλιογραφικές αναφορές.

Στο 5^ο και 6^ο Επίπεδο το πακέτο συμπληρώνεται με έναν Έλεγχο Προόδου, τον οποίο πρέπει να συμπληρώσει μόνος του ο μαθητής και να αποσταλεί για διόρθωση στο δάσκαλο, ένα Φύλλο Αναστοχασμού μαθητή / επιβλέποντα ανά ημέρα και οδηγίες για την εκπόνηση ερευνητικής εργασίας με τη συμμετοχή όλης της οικογένειας, με τίτλο: "Family Maths Share Project". Επίσης συχνά στη ροή του υλικού παρεμβάλλονται ερωτήσεις αναστοχασμού / αυτοαξιολόγησης για το μαθητή.

Ως προς τον τύπο της δραστηριότητας

Στο 1^ο Επίπεδο υπάρχουν δραστηριότητες συμπλήρωσης λέξεων ή γραμμάτων, αναγνώρισης λέξεων ή γραμμάτων, αντιγραφής, καλλιέργειας λεπτής κινητικότητας, ταξινομήσεων και κατηγοριοποιήσεων, καλλιέργειας γραπτού λόγου – ελεύθερης έκφρασης π.χ. δραστηριότητα 9.2. «*Μαζί με την οικογένεια μου αρέσει να κάνω, κατανόησης κειμένου (δραστηριότητα 10.1^α), ανάγνωση, ανοιχτές ερωτήσεις, ζωγραφική, σύνθεσης, παρατήρησης και περιγραφής, ανάκλησης, αναγνώρισης και έκφρασης συναισθημάτων (δραστηριότητα 8.1), φυσικής αγωγής, μουσικής, τέχνης (καλλιτεχνικές) και τεχνολογικές π.χ. κατασκευή διοράματος (Unit 1A, Day 7, supervisor's-Lesson Notes σελ. 60), μαγειρικής (Unit 1A, Day 7, supervisor's-Lesson Notes σελ. 61), που αφορούν την υγεία π.χ. να ανακαλύψουν τα επικίνδυνα σημεία του σπιτιού, να συζητήσουν γιατί είναι επικίνδυνα και να ενημερώσουν τα άλλα μέλη της οικογένεια τους (Unit 1A, Day 8, supervisor's-Lesson Notes σελ. 72).*

Στα πέντε επόμενα επίπεδα συναντώνται δραστηριότητες κοινού τύπου και δραστηριότητες που ποικίλουν ανάλογα με το επίπεδο και το γνωστικό αντικείμενο. Δραστηριότητες κοινού τύπου είναι: συμπλήρωσης λέξεων ή εννοιών, παρατήρησης και περιγραφής, ταξινομήσεων και κατηγοριοποιήσεων, δραματοποίησης, καλλιέργειας γραπτού λόγου – ελεύθερης έκφρασης, αναγνώρισης και έκφρασης συναισθημάτων, φυσικής αγωγής, μουσικής, μαγειρικής, καλλιτεχνικές, ανάγνωσης, συλλαβισμού, ποίησης, σωστού-λάθους, ερωτήσεων-απαντήσεων, καλλιγραφίας, χαρτοκοπτικής, ανάκλησης-σύνθεσης, αντικατάστασης, αντιστοίχισης, ακουστικές, εξάσκησης των πέντε αισθήσεων, σταυρόλεξα.

Στο γλωσσικό αντικείμενο εκτός των παραπάνω δραστηριοτήτων υπάρχουν στο 4^ο επίπεδο δραστηριότητες με χρήση του διαδικτύου, πολλαπλών επιλογών- κουίζ, επιλογής, τύπου συμφωνώ διαφωνώ, επιλογής κατάλληλων λέξεων. Στο υλικό του 5ου επιπέδου ο τύπος των δραστηριοτήτων ποικίλει. Ειδικότερα υπάρχουν: δραστηριότητες συμπλήρωσης κενών, ελεύθερης έκφρασης και άσκησης προφορικού λόγου (ανάγνωση, προτροπή για ανταλλαγή απόψεων με τον επιβλέποντα, συμμετοχή στη δικτυακή τάξη), παραγωγής γραπτού λόγου (κειμενικά είδη: αφήγηση, περιγραφή, επιστολή, επιχειρηματολογικό κείμενο), ερωτήσεις σύντομης απάντησης, ερωτήσεις κατανόησης, ασκήσεις ορθογραφίας, κατανόησης και κριτικής επεξεργασίας ποικίλων κειμενικών ειδών (άρθρα, λογοτεχνικά κείμενα κλπ.), μαγειρικής, γρίφοι, κατασκευές (χαρτοκοπτική, κατασκευή καπέλου για τον ήλιο, κατασκευή επιδέσμου), δραστηριότητες που περιλαμβάνουν την αναζήτηση πληροφοριών από το διαδίκτυο, εκτέλεσης πειραμάτων, ακρόασης από ηχητικό CD, κατανόησης γραφημάτων / διαγραμμάτων, διαθεματικές εργασίες, project.

Ανάλογες είναι και οι δραστηριότητες του 6^{ου} Επιπέδου με επιπλέον τις δραστηριότητες συμπλήρωσης οικογενειακού δέντρου, αναζήτησης και οργάνωσης του υλικού (έρευνα), κατάστρωσης προσωπικού προγράμματος γυμναστικής, παιχνίδια που εμπλέκουν όλη την οικογένεια, κατανόησης έντυπου και ψηφιακού

υλικού, αυτοαξιολόγησης, εξοικείωσης με γεωγραφικούς χάρτες, εξοικείωσης με την ποιητική χρήση της γλώσσας, κρυπτόλεξο, ερευνητική εργασία.

Στο πακέτο των **μαθηματικών** του 3^{ου} Επιπέδου υπάρχουν επιπλέον δραστηριότητες παιχνιδιού μαθηματικών παιχνιδιών, επίλυσης μαθηματικών προβλημάτων, επαναληπτικών ασκήσεων. Στο 4^ο επίπεδο υπάρχουν επιπλέον δραστηριότητες σειροθέτησης, συμπλήρωσης πίνακα, και υπολογισμού πράξεων.

Στο 5^ο Επίπεδο οι δραστηριότητες διαφοροποιούνται σε σχέση με τα προηγούμενα επίπεδα σε δραστηριότητες διάταξης φυσικών αριθμών, αριθμητικής ακολουθίας, περιγραφής γεωμετρικών σχημάτων, εξοικείωσης με τα ονόματα των γεωμετρικών σχημάτων, δραστηριότητες σχεδίασης γεωμετρικών σχημάτων, στρογγυλοποίησης φυσικών αριθμών, σύγκρισης, μέτρησης μήκους, υπολογισμού πιθανοτήτων, επίλυσης προβλημάτων, κατασκευής τρισδιάστατων σχημάτων.

Στο 6^ο Επίπεδο συναντώνται δραστηριότητες για την καταγραφή του δεκαδικού αναπτύγματος των φυσικών αριθμών, με πράξεις, μαθηματικά παιχνίδια, μαθηματικοί γρίφοι, συμπλήρωσης κενών, συμπλήρωσης πίνακα, δραστηριότητες ταξινόμησης, διάταξης φυσικών αριθμών, αριθμητικής ακολουθίας, περιγραφής γεωμετρικών σχημάτων, εξοικείωσης με τα ονόματα των γεωμετρικών σχημάτων, δραστηριότητες σχεδίασης γεωμετρικών σχημάτων, δραστηριότητες στρογγυλοποίησης φυσικών αριθμών, σύγκρισης, μέτρησης μήκους, υπολογισμού πιθανοτήτων, , κατασκευής τρισδιάστατων σχημάτων.

Ως προς το είδος έκφρασης-λόγου (δραστηριότητες)

Στο 1^ο Επίπεδο διαπιστώθηκε ότι οι δραστηριότητες αφορούν γραπτή, προφορική καλλιτεχνική αλλά και σωματική έκφραση. Είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον ότι στο πρώτο κεφάλαιο στην ενότητα 1 δίνονται στο επιβλέποντα σαφείς οδηγίες για τη φυσική άσκηση του μαθητή (supervisor's-Lesson Notes, Unit 1A, Families, σελ .10)

Στο 2^ο και 3^ο Επίπεδο διαπιστώθηκε ότι οι δραστηριότητες αφορούν εκτός των παραπάνω και οπτικοακουστική έκφραση. Στο 4^ο Επίπεδο διαπιστώθηκε ότι οι δραστηριότητες αφορούν επιπλέον τη χρήση των νέων τεχνολογιών και του διαδικτύου, και μουσικοκινητική έκφραση και στο 5^ο και 6^ο Επίπεδο διαπιστώθηκε ότι οι δραστηριότητες αφορούν επιπλέον των παραπάνω και ψυχοκινητική έκφραση.

Ως προς το βαθμό δυσκολίας των δραστηριοτήτων

Σε όλα τα επίπεδα διαπιστώθηκε ότι η δυσκολία σε κάθε ενότητα είναι σταδιακά διαβαθμισμένη από τις πιο απλές και εύκολες δραστηριότητες σε πιο δύσκολες. Αρχικά, η ενότητα ξεκινά με την κατανόηση βασικών εννοιών και την εκτέλεση απλών ασκήσεων. Στην πορεία οι δραστηριότητες γίνονται πιο δύσκολες και απαιτητικές. Ειδικότερα στο 5^ο Επίπεδο, στη Γλώσσα, διαπιστώνουμε ότι ορισμένες από τις δραστηριότητες είναι εύκολες ή μέτριας ευκολίας (π.χ. οι δραστηριότητες συμπλήρωσης κενών ή οι δραστηριότητες ακρόασης), αλλά κάποιες άλλες είναι δύσκολες ή πολύ δύσκολες (όπως είναι οι δραστηριότητες παραγωγής λόγου και οι διαθεματικές εργασίες). Οι δραστηριότητες των Μαθηματικών είναι εύκολες ή μέτριας ευκολίας (π.χ. πρόσθεση τριψηφίων αριθμών).

Ως προς τον τρόπο εκπόνησης των δραστηριοτήτων

Επισημαίνεται ότι οι περισσότερες δραστηριότητες εκπονούνται από τον ίδιο το μαθητή. Σε λίγες περιπτώσεις ο μαθητής καλείται να εκπονήσει δραστηριότητες σε συνεργασία με τον επιβλέποντά του ή σε συνεργασία με τα άλλα μέλη της οικογενείας του. Σε μία περίπτωση ο μαθητής ενθαρρύνεται να συμμετάσχει στην Εικονική Τάξη.

Διαπιστώθηκε επίσης ότι σε όλα τα επίπεδα ότι δραστηριότητες απαιτούν το βιβλίο δραστηριοτήτων του μαθητή και όλες γίνονται ή σημειώνονται εκεί. Σύμφωνα με την ενημέρωση του κέντρου υπάρχει on-line υλικό το οποίο εκπονείται στον υπολογιστή. Επιπλέον ενδιάμεσα ενσωματώνονται όπου υπάρχουν και τραγούδια από το audio cd. Στο γλωσσικό αντικείμενο του 4^{ου} επιπέδου ενσωματώνονται τα τραγούδια και οι αφηγήσεις από τα audio cds και τα παράλληλα κείμενα για τον λογοτεχνικό εμπλουτισμό των μαθημάτων (Literature Collection). Στο 5^ο και στο 6^ο Επίπεδο πολλές δραστηριότητες απαιτούν την παραγωγή λόγου (προτάσεων, παραγράφων ή ολόκληρων κειμένων) και μπορούν να εκπονηθούν είτε χειρόγραφα είτε ηλεκτρονικά. Σε κάποιες περιπτώσεις ο μαθητής ενθαρρύνεται να αποστείλει ταχυδρομικώς κάποια φωτογραφία με την εργασία του, κάποια κατασκευή ή να ηχογραφήσει την ανάγνωσή του ή την απάντησή του σε μία ερώτηση. Σε μία δραστηριότητα ο μαθητής παροτρύνεται να βγει στην ύπαιθρο και να κάνει κάποιες παρατηρήσεις. Στα μαθηματικά ο μαθητής μελετά τη θεωρία και εξασκείται με δραστηριότητες του έντυπου υλικού σε συνδυασμό με καρτέλες από το συμπληρωματικό "Maths Activity Book".

Οι δραστηριότητες συμπληρώνονται πάνω στο ίδιο το Βιβλίο και ελέγχονται από τους επιβλέποντες, ενώ ο δάσκαλος παρέχει στους επιβλέποντες τις λύσεις των ασκήσεων κάθε ενότητας, έτσι ώστε να μπορούν να ελέγχουν τις απαντήσεις των παιδιών καθημερινά και να τους προσφέρουν αμέσως ανατροφοδότηση και βοήθεια, όταν εμφανίζεται κάποιο πρόβλημα. Στα Μαθηματικά του 5^{ου} και 6^{ου} Επιπέδου στο τέλος του δεκαπενθημέρου υπάρχει μία «Αξιολόγηση Προόδου» που αξιολογείται από το δάσκαλο και τον βοηθά να εντοπίσει τυχόν προβλήματα που αντιμετωπίζει ο μαθητής. Όποτε χρειάζεται, παρέχονται συμπληρωματικές ασκήσεις και δραστηριότητες εμπλουτισμού.

Ως προς τον τρόπο προσέγγισης του γνωστικού αντικειμένου

Η προσέγγιση με την οποία εκπαιδεύονται από απόσταση οι μαθητές είναι σε όλα τα επίπεδα **διαθεματική**. **Ειδικότερα στο 1^ο επίπεδο** δίνεται έμφαση στη γλώσσα μέσα από το θέμα της οικογένειας, το οποίο προσεγγίζεται ολιστικά. Δεν υπάρχουν χωριστά γνωστικά μαθήματα αλλά μέσα από το γενικό θέμα οι μαθητές προσεγγίζουν όλα τα γνωστικά πεδία. Είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον ότι στην 8 δραστηριότητα του 1^ο κεφαλαίου (1.8) προσεγγίζεται το θέμα της διαφορετικότητας μέσα από τη μουσική, καθώς τα παιδιά μαθαίνουν ένα τραγούδι που αναφέρεται σε διαφορετικές περιπτώσεις ανθρώπων και οικογενειών. Ακόμη, στο ίδιο κεφάλαιο στη δραστηριότητα 2.3 οι μαθητές πραγματοποιούν ασκήσεις μαθηματικών το περιεχόμενο των οποίων αφορά καθημερινές δραστηριότητες.

Αξίζει να σημειωθεί ότι κάθε ημέρα οι μαθητές καλούνται με τη βοήθεια του επιβλέποντα να κάνουν δραστηριότητες που αφορούν όλα τα γνωστικά αντικείμενα από τη γραφή, την ανάγνωση, την κατανόηση κειμένων, τη ζωγραφική, τις κατασκευές, τη φυσική αγωγή, τη μουσική κτλ,

Και στα δύο γνωστικά πακέτα του 2^{ου} επιπέδου το υλικό αποτελείται από θέματα τα οποία αντιμετωπίζονται ολιστικά με εξαιρετική επιτυχία. Οι δραστηριότητες ξεκινούν δίνοντας έμφαση στο θέμα της φυσικής αγωγής και το συνδέουν με πεδία όπως η μουσική, η ζωγραφική, οι επιστήμες, η μαγειρική, η ποίηση, η λογοτεχνία, ο χορός, η τεχνολογία, οι κατασκευές.

Και στα δύο γνωστικά πακέτα του 3^{ου} και 4^{ου} Επιπέδου παρατηρείται επίσης η ύπαρξη της **διαθεματικής προσέγγισης**, καθώς το υλικό δεν εστιάζει μόνο στη γλώσσα ή στα μαθηματικά, αλλά παρουσιάζονται ολιστικά και διεπιστημονικά πολλαπλά γνωστικά πεδία. Οι δραστηριότητες συνδέονται και συνδυάζονται με τα

γνωστικά πεδία της μουσικής, της ζωγραφικής, των επιστημών, της φυσικής αγωγής, της μαγειρικής, της ποίησης, του χορού και των κατασκευών.

Τα μαθήματα της Γλώσσας στο 5^ο και στο 6^ο Επίπεδο έχουν σχεδιαστεί με τη διαθεματική μέθοδο προσέγγισης. Το θέμα "More than Skin and Bone" ενσωματώνεται στις δεκαοκτώ (18) ενότητες και οργανώνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να εξασφαλίζεται η επεξεργασία τους από πολλές οπτικές γωνίες, η ανάδειξη της γνώσης και η διασύνδεσή της με την πραγματικότητα. Τα γνωστικά αντικείμενα που συνδυάζονται στο 5^ο Επίπεδο είναι: Γλώσσα, Βιολογία, Μελέτη Περιβάλλοντος, Γεωγραφία, Φυσικές Επιστήμες, Εικαστικά, ΤΠΕ. Επίσης οι μαθητές καθοδηγούνται στην κατανόηση και αξιοποίηση εργαλείων όπως: Λεξικό, Γεωγραφικός Άτλαντας, γραφήματα / διαγράμματα. Επιπλέον οι μαθητές ενθαρρύνονται να παρακολουθήσουν τηλεοπτικά δελτία καιρού (εκπομπές) και να εξαγάγουν συμπεράσματα, καθώς και να επισκεφθούν τη Βιβλιοθήκη της περιοχής τους (καλλιέργεια φιλαναγνωσίας).

Με τους παραπάνω τρόπους, οι μικροί μαθητές γίνονται σταδιακά ικανοί να κατανοούν, να παράγουν και να επεξεργάζονται με κριτικό πνεύμα κείμενα γραπτού, προφορικού και ηλεκτρονικού λόγου, καθώς επίσης και πολυτροπικά κείμενα, δηλαδή κείμενα που διαμορφώνονται με την αξιοποίηση πολλών σημειωτικών συστημάτων όπως εικόνα, ήχος, γραφήματα κλπ.

Στα μαθηματικά συνδυάζονται αρκετά γνωστικά αντικείμενα: Μαθηματικά, Γλώσσα, Εικαστικά, ΤΠΕ. Επιπλέον, όπου είναι δυνατόν, τα μαθηματικά συσχετίζονται με την κοινωνική ζωή των παιδιών, για παράδειγμα τα παιδιά μαθαίνουν για την πρόσθεση προσθέτοντας τις τιμές των προϊόντων από το Σούπερ Μάρκετ ή τις τιμές από έναν τιμοκατάλογο.

4. Συμπεράσματα

Από την λεπτομερή μελέτη του ΠΥ του Κέντρου Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης της Victoria διαπιστώθηκε ότι τα κυριότερα χαρακτηριστικά του είναι η **αξιοποίηση της διαθεματικής προσέγγισης** σε όλα τα επίπεδα και η έμφαση στους στόχους (στοχοκεντρικό). Αξίζει να σημειωθεί ότι κανένα αντικείμενο δεν περιθωριοποιείται. Αντίθετα, υπάρχει ιδιαίτερη μέριμνα για την αισθητική καλλιέργεια (μουσική, εικαστικά, χορός), αλλά και την καλή φυσική κατάσταση και υγεία των μαθητών.

Οι μαθητές από την πρώτη τους επαφή με το υλικό στις πρώτες δύο σελίδες σε κάθε επίπεδο γνωρίζουν τους στόχους, οι οποίοι είναι γραμμένοι σε απλό, φιλικό και κατανοητό ύφος. Επιπλέον, δίνεται έμφαση στην αυτονομία και αυτενέργεια του μαθητή, αλλά και στην πολυεπίπεδη καλλιέργεια του παραδοσιακού γραμματισμού, του νέου γραμματισμού, αλλά και του κριτικού γραμματισμού (κριτική επεξεργασία των πηγών, έντυπων και ηλεκτρονικών). Ακόμη διαπιστώθηκε ότι υπάρχει μεγάλη ποικιλία δραστηριοτήτων διαβαθμισμένη σε κάθε επίπεδο. Ειδικότερα υπάρχουν: δραστηριότητες άσκησης της παρατηρητικότητας και περιγραφής, κατηγοριοποιήσεων, ταξινομήσεων, παραγωγής γραπτού και προφορικού λόγου, ελεύθερης έκφρασης, ορθογραφίας, συμπλήρωσης κενών, λέξεων και εννοιών, συμπλήρωσης οικογενειακού δέντρου, αναζήτησης και οργάνωσης του υλικού (έρευνες), ανάγνωσης συλλαβισμού, εικαστικές/καλλιτεχνικές, ταξινόμησης, λεξιλογικές – ετυμολογικές, κατασκευής τεχνημάτων, παιχνίδια που εμπλέκουν όλη την οικογένεια, κατάστρωσης προσωπικού προγράμματος φυσικής αγωγής και φυσικής αγωγής, κατανόησης έντυπου και ψηφιακού υλικού, αυτοαξιολόγησης, σύγκρισης, εξοικείωσης με λεξικά, εξοικείωσης με γεωγραφικούς χάρτες, απαγγελίας ποιημάτων, εξοικείωσης με την ποιητική χρήση της γλώσσας, κρυπτόλεξα, σταυρόλεξα, ερευνητικές εργασίες, αναγνώριση και έκφρασης συναισθημάτων, μαγειρικής, ποίησης, σωστού-λάθους, ερωτήσεων-απαντήσεων,

καλλιγραφίας, ανάκλησης-σύνθεσης, αντικατάστασης, αντιστοίχισης, αναγνώρισης και έκφρασης συναισθημάτων, ακουστικές, πειράματα, εξάσκησης των πέντε αισθήσεων.

Σε όλα τα επίπεδα τα επίπεδα καλλιεργείται η γραπτή, προφορική, εικαστική, οπτικοακουστική και ψυχοκινητική έκφραση. Το υλικό είναι πολυμορφικό καθώς αξιοποιεί μια μεγάλη ποικιλία μέσων: ηχητικά CDs, DVD, τηλεοπτικές εκπομπές κλπ., τα οποία ενσωματώνονται με τρόπο δημιουργικό στο υλικό, καθώς δίνονται σαφείς οδηγίες για το πότε, πώς, και γιατί πρέπει να χρησιμοποιηθούν. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να αναζητήσουν πληροφορίες από το διαδίκτυο, να συγγράψουν εργασίες στον υπολογιστή (αλλά και χειρόγραφα), να κατασκευάσουν ένα τέχνημα (DVD ή ιστότοπο), να εκπονήσουν ερευνητικές εργασίες και να ανταλλάξουν ιδέες με άλλους εξ αποστάσεως μαθητές στην «εικονική τάξη».

Σε κάθε ενότητα και σε κάθε επίπεδο υπάρχουν δραστηριότητες διαβαθμισμένης δυσκολίας. Το υλικό συγκεντρώνει χαρακτηριστικά που το καθιστούν σαφές, επεξηγηματικό και ελκυστικό, όπως απλή διατύπωση, χρήση α' και β' προσώπου, ξεκάθαρες συμβουλές και προτάσεις στους μαθητές και στους επιβλέποντες ως προς αυτά που πρέπει να κάνουν και αυτά που πρέπει να αποφύγουν. Ήδη από το 2ο Έτος δεν υπάρχει ξεχωριστό βιβλίο για τον επιβλέποντα και οι αναλυτικές οδηγίες για το μαθητή και τον επιβλέποντα είναι ενσωματωμένες στα εγχειρίδια του Μαθητή.

Η αλληλεπίδραση του μαθητή με το παιδαγωγικό υλικό επιτυγχάνεται σε μεγάλο βαθμό με την εκπόνηση εργασιών και δραστηριοτήτων. Ειδικότερα από τη μελέτη του υλικού διαπιστώθηκε ότι τα βασικά διδακτικά κείμενα, που αναπτύσσουν το γνωστικό αντικείμενο, είναι περιορισμένα σε έκταση, ενώ το βάρος πέφτει στις δραστηριότητες και στις ασκήσεις διαφορετικού τύπου καθώς και στις ασκήσεις αυτοαξιολόγησης των οποίων ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά είναι ότι εμπλέκουν του μαθητές σ' ένα μαθησιακό περιβάλλον που έχει νόημα γι' αυτούς και είναι αυθεντικό. Οι μαθητές έχουν τον έλεγχο της εξέλιξης και της προόδου τους. Πρόκειται για ένα υλικό που αποτελεί μια εξαιρετικά καλή πρακτική και η μελέτη του ένα πολύ καλό παράδειγμα παιδαγωγικού υλικού.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Clark, R.E. (1983). Reconsidering research on learning from media. *Review of Educational Research* v.53 (4): 445-459
- Distance Education Centre Victoria, (2015). *Enrolment Handbook*. Retrieved from <http://www.distance.vic.edu.au/direct-enrolments/>
- Distance Education Centre Victoria, (n.d.a). *Home*. Ανακτήθηκε στις 02 Ιανουαρίου, 2016, από <http://www.distance.vic.edu.au/>
- Downes, N.,(2013) The challenges and opportunities experienced by parent supervisors in primary school distance education, *Australian and International Journal of Rural Education*, Vol. 23 (2) 2013. Retrieved from http://www.researchgate.net/publication/280598579_The_Experiences_of_Parent_Supervisors_of_Distance_Education_Primary_School_Students
- Holmberg, B. (2002). *Εκπαίδευση εξ αποστάσεως, Θεωρία και Πράξη*, (Ρ.Παγίδα, Μεταφρ). Εκδόσεις Έλλην
- Keegan D, (2000). *Οι Βασικές Αρχές της Ανοικτής και ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης*, Αθήνα: Μεταίχμιο
- Peters, O., (1998). *Learning and teaching in distance education, Pedagogical analyses and interpretation in an international Perspective*, Kogan Page
- Race. P. (2001). *500 Πρακτικές Συμβουλές για την Ανοικτή και Ενέλικτη Εκπαίδευση*. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Rowntree, D. (1994). *Preparing Materials for Open, Distance and Flexible Learning*. London: kogan Page.
- Scheerens, J. (2000). *Improving school effectiveness*. UNESCO, Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο:

<http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001224/122424e.pdf>

- Κοντογεωργιάκου, Β. (2010). *Το σύστημα εξ αποστάσεως πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Αυστραλία. Διερεύνηση των δυνατοτήτων εφαρμογής του στην Ελλάδα*. Διπλωματική εργασία, ΕΑΠ, Πάτρα
- Κοντογεωργιάκου, Β. & Γεωργιάδη, Ε. (2011). Χαρακτηριστικά εκπαιδευτικού υλικού για εξ αποστάσεως πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Η περίπτωση του κέντρου εξ αποστάσεως εκπαίδευσης της Βικτόρια στην Αυστραλία. Στο Α. Λιοναράκης (επιμ.) *Πρακτικά του 6^{ου} Συνεδρίου για την Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση* (σσ.193-206). Διαθέσιμο στο <http://icodl.openet.gr/index.php/icodl/2011/paper/view/21/22>
- Λιοναράκης, Α. (2001). Ποιοτικές προσεγγίσεις στο σχεδιασμό και στην παραγωγή εξ αποστάσεως πολυμορφικού εκπαιδευτικού υλικού, Στο Β., Μακράκης (επιμ.) *Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή για τις Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση και στην Εκπαίδευση από Απόσταση*, Εκδόσεις Ατραπός
- Λιοναράκης, Α. (2005). Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση και διαδικασίες μάθησης, στο Α. Λιοναράκης, (επιμ.) *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Παιδαγωγικές και Τεχνολογικές Εφαρμογές*. (σ. 53-80). Πάτρα: ΕΑΠ
- Λιοναράκης, Α. (Επιμ.) (2003). *Ας τους μάθουμε πώς να μαθαίνουν*. ΤΟΜΟΙ Α & Β, Πάτρα: Επιστημονική Εταιρεία «Ελληνικό Δίκτυο Ανοικτής & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης»
- Μανούσου, Ε. (2008). *Προδιαγραφές παιδαγωγικού πλαισίου για την εφαρμογή πολυμορφικής, συμπληρωματικής εξ αποστάσεως περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, σε μαθητές πρωτοβάθμιας, ολιγοθέσιων και απομακρυσμένων σχολείων της Ελλάδας*: [Διδακτορική διατριβή]. Διαθέσιμο στο <http://193.108.161.35/cgi-bin-EL/egwegi/167673/showfull.egw/1+0+1+full> (15/2/2013)
- Race, P. (1999). *Το εγχειρίδιο της Ανοικτής Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Ματσαγγούρας, Η., Χέλμης Σ., (2003) Παραγωγή Εκπαιδευτικού Υλικού στην Εκπαίδευση, θεωρητικές Παραδοχές και τεχνικές προδιαγραφές, στο Β. Ψαλλιδάς (επιμ), *Πρακτικά του Πανελληνίου Συμποσίου για το σχεδιασμό και την Παραγωγή Παιδαγωγικού Υλικού για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση Ελληνική Εταιρεία για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς*, Εκδόσεις Λιβάνη
- Μπάνου, Α. (2001). Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση, Ζητήματα ορολογίας και μεθοδολογίας, Στο Α. Λιοναράκης (επιμ) *Απόψεις και Προβληματισμοί για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, Προπομπός